

Kvalitetsredovisning för Norrmalms stadsdelsnämnds kommunala förskolor år 2014

Strukturella förutsättningar och organisation

Norrmalms förskolor är organiserade i 32 förskolor fördelade på sex förskoleenheter. Fem enheter har cirka 325 barn per enhet och en enhet har cirka 400 barn. Under året har det i snitt varit 1938 barn inskrivna i den kommunala förskoleverksamheten.

Av det totala antalet förskolebarnen på Norrmalm går 54 procent i kommunal förskoleverksamhet och 46 procent på fristående förskolor (per den 30 december 2014).

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Förskoleenheterna på Norrmalm har upprättat kvalitetsredovisningar där de följt upp och utvärderat den pedagogiska verksamheten. Kvalitetsredovisningen är framåtsyftande och ligger till grund för enhetens utvecklingsarbete och verksamhetsplanering.

Under hösten 2014 genomförde stadsdelsförvaltningen dialoger med ledningsgrupperna för varje enhet kring deras kvalitetsredovisningar. Syftet med dialogerna var att analysera och reflektera kring resultatet och utvecklingsområdena för varje enhet och varje förskola.

Förskoleenheterna på Norrmalm har en dialog med medarbetarna i arbetet med att ta fram kvalitetsredovisningarna. Detta sker bland annat vid arbetsplatsträffar, utvärderingsdagar, möten med arbetslag och skriftliga utvärderingar från arbetslagen.

Enheterna har under året arbetat med stadens självvärdering för lärande och utveckling. Alla arbetslag har självvärderat sin verksamhet utifrån stadens gemensamma indikator.

Övergripande bild av måluppfyllelse

De uppföljningar, utvärderingar och den självvärdering som genomförts under 2014 visar att Norrmalms förskolor håller en hög kvalitet och i huvudsak uppfyller målen i läroplanen och de kommunala styrdokumentet.

Till grund för bedömningen ligger stadens förskoleundersökning, enheternas egna kvalitetsredovisningar och tertialrapporter samt förvaltningens dialog med enheterna.

Nämndmål och indikatorer år 2014

De pedagogiska miljöerna på förskolan stödjer barns lärande och utveckling.

Genom de uppföljningar som genomförts under året i form av bland annat dialoger med fokus på målen i läroplanen, förskoleundersökningens resultat och resultatet av personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling" har förvaltningen säkerställt att förskolorna arbetar utifrån förskolans styrdokument.

En sammanfattning av förskoleundersökningens resultat visar att Norrmalms förskolors styrkor under år 2014 har varit att följa och synliggöra barnens utveckling och lärande. Det beror bland annat på utveckling av arbetet med pedagogisk dokumentation där barn och vårdnadshavare getts möjlighet att vara delaktiga i reflektion kring lärandet.

Nämndens förskolors resultat i förskoleundersökningen har ökat från föregående år.

Nöjd föräldraindex	2014	2013	2012
Norrmalm	87	86	71
Staden	86	82	72

Förskolorna har under året påbörjat ett arbete för att utveckla de pedagogiska miljöerna som ska vara tydligt organiserade, stimulerande, tilltalande och tillgängliga för alla barn. Varje förskoleenhet har tagit fram vilka åtgärder som behöver vidtas och vilka prioriteringar som behöver göras för att nå förväntat resultat. De pedagogiska miljöerna är ett fortsatt utvecklingsområde även 2015.

På kvalitetsdialogerna har enheterna redovisat hur de utifrån kartläggningen arbetat med de pedagogiska miljöerna för att nå det förväntade resultatet. Enheterna har visat dokumentationer på miljöer som utvecklats för att utmana och stödja barnen i språkutveckling, matematik, naturvetenskap, teknik, IKT (informations- och kommunikationsteknik) och kultur.

Övergripande är de pedagogiska miljöerna relativt likvärdiga. Det syns större skillnader inom enheterna, på förskolorna och mellan

avdelningarna. Anledningen till dessa skillnader kan vara att de pedagogiska miljöernas utformning i hög grad beror på person och kompetens.

Brukarna är nöjda med kulturaktiviteterna

Förskolorna har under året genomfört ett varierat utbud av kulturaktiviteter för barnen. Kulturaktiviteterna har bland annat skett i samarbete mellan stadens aktörer och förvaltningens verksamheter, men till största del i verksamhetens egen regi. Förskoleundersökningen visar att 83 procent av vårdnadshavarna är nöjda med hur barnen uppmuntras till att själva skapa och uttrycka sig. När det gäller hur förskolan ger barnen möjlighet att ta del av stadens kulturutbud är 60 procent av vårdnadshavarna nöjda. Barnen har under året tagit del av professionella kulturupplevelser bland annat genom teater, besök på museum och via stadsbibliotekets utbud. Förskolorna har reflekterat över vad skillnaden i resultaten kan bero på. En hypotes är att kulturuppdraget kommuniceras med fokus på barnens eget kulturskapande som sker i den dagliga verksamheten.

Ett arbete har påbörjats för att utveckla förskolans pedagogiska miljöer så att alla barn ska ges möjlighet att utveckla olika uttrycksformer som måleri, drama, dans, teckning mm. Förskolorna har i sina kvalitetsredovisningar och på kvalitetsdialogerna visat utveckling sen föregående år. De pedagogiska miljöerna erbjuder barnen möjlighet till fler uttryckssätt än tidigare.

Barnen har genom sitt skapande tagit plats i det offentliga rummet. Exempel på genomförda aktiviteter är förskolans dag där barnens projektarbeten visats upp som installationer. I november iscensattes en ljusmanifestation i Observatorielundens spegeldamm där barnens egna ljuslyktor bildade en formation. Utvärderingar som genomförts tillsammans med barnen visar att aktiviteter där deras skapande synliggjorts är viktiga och uppskattade.

Andelen förskollärare av antal anställda

	Antal årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, kommunal förskola 2014	Antal årsarbetare totalt, kommunal förskola 2014	Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, kommunal förskola 2014
Normalm	191	417	46%

Det råder en hård konkurrens om förskollärare och tidigare har förvaltningen kunnat rekrytera förskollärare vid vikariat, till exempel vid föräldraledighet och sjukdom. Under 2014 har

förvaltningen haft svårigheter att ersätta dessa vikariat med förskollärare utan har istället tillsatt barnskötare på dessa tjänster. Förskolecheferna upplever även att det har varit svårigheter att rekrytera förskollärare överlag.

Barnomsorgsgarantin

Förvaltningen och enheterna har systematiskt arbetat under året för att uppfylla barnomsorgsgarantin. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under hela året.

Personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"

Indikatorns områden utgår från läroplanen för förskolans målområde lärande och utveckling. Områden som är belysta i indikatorns kriterier är barns inflytande, pedagogiska miljöer, pedagogisk dokumentation, föräldrasamverkan och kompetensutveckling för förskollärarna och barnskötarna relaterat till utvecklingsområdena.

Indikatorns olika områden besvaras utifrån en skala med sex kriteriebeskrivningar från 1 – 6. Kriterierna bygger på att påvisa en progression i den pedagogiska verksamhetens kvalitet. Indikatorn och dess områden har skattats av alla arbetslag på Norrmalms stadsdels kommunala förskolor. Resultaten har redovisats per arbetslag och per enhet för att sedan föras samman till stadsdelens resultat. Bedömningen av indikatorns olika kriterier och nivåer ska ses som ett stöd för att utveckla verksamheten.

Nedan redovisas det samlade resultatet för alla kommunala förskolor på Norrmalm år 2014-2013.

	Indikatorn för utveckling och lärande	2014	2013
1.	Pedagogiska miljöer och material	3,9	3,9
2.	Skapande verksamhet, olika uttrycksformer	4,1	4,1
3.	Barns språkliga och kommunikativa utveckling	4,0	4,0
4.	Barns matematiska utveckling	3,8	3,7
5.	Naturvetenskap och teknik	3,8	3,7
	Indikatorn resultat Norrmalms kommunala förskolor	3,9	3,9
	Kommunalfullmäktiges årsmål	3,7	3,6

Pedagogisk miljö och material

Översynen som genomfördes 2013 av de pedagogiska miljöerna synliggjorde att de var av varierad kvalitet och att de var ett utvecklingsområde. Under året har de pedagogiska miljöerna varit ett utvecklingsområde. Både medarbetare och vårdnadshavare anger i undersökningar att de upplever de pedagogiska miljöerna utmanande och goda men i dialog anser båda grupperna att dessa ändå behöver vidareutvecklas under år 2015.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Förskolorna har under året arbetat utifrån att barnen ska utveckla sina förmågor kring skapande verksamhet och barnen har fått ta del av kulturupplevelser. Resultatet beskrivs mer utförligt under rubriken brukarna är nöjda med kulturaktiviteterna.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Förskollärarna och barnskötarna arbetar medvetet med att utveckla barnens språk och förmåga att kommunicera med andra. Förskolorna lägger stor vikt vid att stärka barnens identitet och deras förmåga att berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar. Under året har enheterna arbetat med att utveckla formerna för reflektion.

Barns matematiska utveckling

Flera förskolor gör i sina bedömningar att de på ett medvetet arbetssätt lyfter in matematik i barnens projektarbeten. Det ger barnen möjlighet att få tillgång till matematik i vardagen.

Naturvetenskap och teknik

Genom det naturvetenskapliga nätverket har kunskap erövrats och nått ut till barnen. Resultat av insatserna syns genom ett ökat utbud av naturvetenskapligt material för barnen att utforska och i den pedagogiska dokumentationen.

Övrigt

Under året har förskolorna vidareutvecklat arbetet inom IKT (informations- och kommunikationsteknik) genom att det varit ett verktyg för barnen i deras arbete i projekten. Inom IKT-området har flera förskolor satsat på att investera i läsplattor som är tillgängliga för barnen. De förskolor som har IKT integrerat i de pedagogiska miljöerna lyfter fram i sina utvärderingar att IKT- verktygen blir ett av alla de olika uttrycks former som finns på förskolan. I förskolornas utvärderingar finns beskrivningar om att barnen nu är mer nyfikna på matematik, naturvetenskap och teknik.

Utvecklingsområden inom enheterna

Under år 2014 har enheterna fokuserat på utvecklingsområdet pedagogiska miljöer.

Stadsdelsgemensamma insatser

Pedagogisk utveckling

Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan förskolorna inom Norrmalms stadsdelsområde med bland annat pedagogiska nätverk och caféer, utbildningar och pedagogiskt forum. Utgångspunkten är att driva den pedagogiska utvecklingen framåt genom att använda den kompetens och de resurser som finns inom stadsdelsområdet.

Barnskötare och förskollärare har erbjudits kompetensutveckling inom ramen för nämndens verksamhet och i stadens gemensamma satsningar. De kommunala förskolorna har ett nära samarbete bland annat kring pedagogiska nätverk, pedagogiska caféer och förskolans dag.

Omfattande utbildningsinsatser har erbjudits medarbetarna under året i olika former för att vidareutveckla arbetet utifrån förskolans läroplan. Satsningar har genomförts bl.a. en kurs i IKT-läsplattor. Alla förskollärare har i snitt 4-5 timmar per vecka för reflektion och planering.

Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan genom pedagogisk dokumentation

Förskolorna har arbetat med att utveckla sin uppföljning genom att samla dokumentationen i ett för enheten gemensamt verktyg. Självvärderingsmaterialet som används för att ta fram personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling" har varit ett utvecklingsverktyg på alla avdelningar för att finna vilka delar som behöver förbättras i förhållande till läroplanen. Det systematiska kvalitetsarbetet har lett till att utvecklingsområden identifierats.

Analys

Alla vårdnadshavare i staden med barn i kommunala och fristående förskolor har i den årliga förskoleundersökningen tillfrågats om hur de bedömer kvaliteten i verksamheten. I en helhetsbedömning av resultaten kan vi utläsa att förskolorna på Norrmalm har en hög andel nöjda föräldrar som instämmer i att förskolorna uppfyller målen i läroplanen. Förskoleundersökningen visar att resultaten genomgående höjts från föregående år, både inom nämndens verksamhet och i jämförelse med staden.

Alla förskolor har barnsäkerhetsombud som träffas regelbundet och alla tillbud och olycksfall anmäls i stadens system, RISK. Under året har alla förskolor arbetat med att vidareutveckla det systematiska barnsäkerhetsarbetet vilket har lett till en höjning av resultatet i förskoleundersökningen. Barnsäkerhetsombuden gör en gång om året en barnsäkerhetsrond utifrån en checklista.

Det finns ett väl utvecklat arbetssätt kring barn i behov av särskilt stöd. Förskolorna tar fram ett pedagogiskt utlåtande för varje barn och sedan formas en handlingsplan för att klargöra vilken typ av extra stöd barnet behöver. Det finns nätverk och utbildningar för de personer som arbetar med barn i behov av särskilt stöd. Förhållningssättet till barn i behov är att de ska inkluderas i den ordinarie verksamheten och få förskola på lika villkor.

Förskolorna delar in barnen i mindre projektgrupper där barnen får utrymme till lära, utvecklas och leka. Barnens lärande dokumenteras bland annat i bild och text. Förskolebarnen i Norrmalms kommunala förskolor har tillgång till en miljö som inspirerar till lek och lärande anpassad efter barnens åldrar. Utifrån den översyn som genomfördes 2013 är det varierande kvalitet på de pedagogiska miljöerna även om en satsning genomförts under 2014 behöver dessa utvecklas vidare.

Förskolornas egna utvärderingar visar att barnen ges goda förutsättningar till utveckling och lärande och att verksamheterna i huvudsak uppnår måluppfyllelse. Detta bekräftas av resultatet i årets förskoleundersökning. En viktig framgångsfaktor är att förskolorna under flera år systematiskt har arbetat utifrån ett utforskande arbetssätt och synliggörandet av barnens läroprocesser i den pedagogiska dokumentationen. I skolverkets stödmaterial ”Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan” blir det tydligt att om en dokumentation ska vara pedagogisk ska barnen vara delaktiga i reflektionen kring den. Detta innebär att den pedagogiska dokumentationen på förskolorna behöver vidareutvecklas när det gäller barnens delaktighet i reflektionen men även formerna för detta behöver utvecklas.

Förskolorna arbetar medvetet med att ge barn inflytande över verksamheten. Förskollärarna och barnskötarna är intresserad av och följer upp hur barnen upplever sin vardag. Pedagogerna strävar mot att vara lyhörda, medforskande.

Både förskoleundersökningen och enheternas egna bedömningar visar att Norrmalms förskolor i huvudsak når målen för barns inflytande över verksamheten.

Enheterna bedömer att man i huvudsak lever upp till läroplanens intentioner när det gäller betydelsen av en nära och förtroendefull relation till barnens vårdnadshavare.

En framgångsfaktor förskolorna lyfter fram för en lyckad föräldrasamverkan och för att stärka dialogen med vårdnadshavarna är att presentera den pedagogiska dokumentationen på till exempel föräldramöten.

Vårdnadshavare har erbjudits stöd i sitt föräldraskap utifrån olika verktyg. Målet med föräldrastödet är att skapa ett bättre samspel mellan föräldrar och barn. ABC-modellen (Alla Barn i Centrum) är en metod som staden använder sig av. Föräldrautbildningarna har letts av medarbetare från förskola och socialtjänsten. Resultatet av ABC-utbildningarnas genomförande är att de har haft en positiv effekt och stärkt samarbetet mellan förskolan och familjerna.

Ett pedagogiskt café har genomförts tillsammans med de kommunala förskolorna och de kommunala grundskolorna. Det finns gemensamma riktlinjer i staden om övergången från förskola och skola vilka ligger i linje med det material som tidigare fram av en arbetsgrupp som bestod av biträdande rektorer och förskolechefer från Norrmalms kommunala verksamheter.

Resultatet av det strukturerade arbetet med övergångarna ger förutsättningar till en likvärdig övergång för alla barnen på stadsdelen och staden. Det som fortfarande är ett viktigt område att utveckla i arbetet med övergången är skrivningarna i dokumentationen då det upplevs som svårt att veta vilka formuleringar som ska användas för att inte göra bedömningar.

Utvecklingsområden på stadsdelsnivå

- Pedagogiska miljöer
- Pedagogisk dokumentation

Förslag till kommunfullmäktige

- Pedagogiska miljöer inne och ute
- Strategier för att rekrytera och behålla förskollärare